

การศึกษาขั้นมูลฐาน

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ในราวอายุ 2 ปี เด็กเล็ก ๆ ชอบดูหนังสือที่มีรูปคน สัตว์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ในบ้าน ลักษณะรูปที่เด็กชอบจะมีขนาดใหญ่ มีสีสันสดใส ขณะที่ดูรูปเด็กต้องการฟังเรื่องราวประกอบด้วย แม้ว่าเด็กจะไม่สามารถเข้าใจถ้อยคำต่าง ๆ ในหนังสือ แต่เด็กก็จะสนุกสนานกับน้ำเสียงและท่าทางของผู้เล่า

จากการศึกษาพบว่าเด็กก่อนเข้าเรียน ชอบฟังนิทานประมาณวันละครึ่งชั่วโมง ประสบการณ์ในตอนแรกเริ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่านของเด็กในระยะต่อมา อิทธิพลเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะทำให้เด็กมีความสนใจอย่างมากในการอ่านเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงความสนใจในการอ่านหนังสือประเภทใดอีกด้วย

ความสนใจในการอ่านในระยะแรก เด็กเล็ก ๆ ชอบหนังสือที่มีขนาดเล็กที่จะสามารถจับถือได้ง่าย เด็กชอบนิทานสั้น ๆ สำหรับรูปภาพนั้นชอบรูปภาพที่ดึงดูดความสนใจ เนื่องจากเด็กไม่เข้าใจความหมายของคำในเรื่อง เด็กจึงชอบฟังเรื่องราวที่มีถ้อยคำสัมผัสและเป็นจังหวะ เด็กมักจะชอบเรื่องที่เกินความเป็นจริงเล็กน้อย แต่ก็ไม่ชอบเรื่องที่ห่างไกลจากประสบการณ์ของตนเองจนไม่สามารถจะเข้าใจได้ เมื่อเด็กได้รู้ความจริงเกี่ยวกับชีวิตมากขึ้นเท่าไร เด็กก็จะยิ่งไม่ชอบเรื่องเพ้อฝันมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามทัศนคติของแม่ที่มีต่อเรื่อง เพ้อฝันก็มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อทัศนคติของเด็ก ถ้าแม่มีความรู้สึกว้าเหว่เรื่องเพ้อฝันเป็นเรื่องเหลือเชื่อ เด็กจะหันไปสนใจเรื่องจริง เด็กส่วนใหญ่ชอบ

¹Elizabeth Hurlock, Child Development, (4th ed. Tokyo : Tosho Printing Co., Ltd., 1964.) pp.462-468.

เรื่องเพื่อนและมักจะสมมุติตัวเองเป็นตัวหนึ่งตัวใดในเรื่อง

เนื่องจากนิทานมีอิทธิพลต่อเด็กในด้านทัศนคติและพฤติกรรม ฉะนั้นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กจึงมีความสำคัญมาก เนื้อเรื่องที่ مناسبสำหรับเด็กในปัจจุบัน เน้นถึงเนื้อหาที่เป็นจริง หนังสือสำหรับเด็กนั้น เศษหนึ่งส่วนสามควรจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก อีกเศษหนึ่งส่วนสามเป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ นอกจากนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้หญิง เรื่องบางเรื่องที่ดีจากราวว่าเหมาะสมสำหรับเด็กคือเรื่องเกี่ยวกับเทพธิดา หรือสัตว์ประหลาด เรื่องในปัจจุบัน เน้นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม และคำนึงถึงบุคคลอื่นมากกว่าเรื่องในอดีต

เด็กส่วนใหญ่ชอบเรื่องเกี่ยวกับบุคคลหรือสัตว์ที่ตนคุ้นเคยในขณะที่เด็กเรียนในชั้นอนุบาลเด็กมักจะชอบเรื่องตลกขบขัน ตัวละครที่เด็กชอบก็คือสัตว์ เด็กชาย และเด็กหญิง เด็กชอบตัวละครต่าง ๆ เพราะเหตุผลที่ว่า มีบุคลิกลักษณะประจำตัวหรือมีอารมณ์ขัน เนื่องจากเด็กเชื่อเรื่องวิญญาน ฉะนั้นสัตว์ที่ประพาศตัวเหมือนมนุษย์จึงเป็นที่โปรดปรานของเด็ก ยิ่งไปกว่านั้น เนื่องจากเด็กสามารถที่จะนำตัวเองไปใกล้ชิดกับสัตว์ได้ ฉะนั้นเด็กจึงได้รับความสนุกสนานจากการฟังเรื่องเกี่ยวกับสัตว์

ความสนใจในการอ่านของเด็กเมื่อเจริญวัยขึ้น ถึงแม้ว่าเด็กจะมีความสามารถในการอ่านแล้วแต่เด็กจะถูกจำกัดขอบเขตให้อ่านเฉพาะที่พ่อแม่หามาให้หรือขอยืมจากเพื่อน จากห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสาธารณะ ความกดดันทางด้านวัฒนธรรมบางประการมีอิทธิพลเหนือความสนใจในการอ่านของเด็ก เด็กจะอ่านได้เฉพาะหนังสือบางอย่างและที่เหมาะสมกับเพศของตน นอกจากนั้นแล้วเด็กจะอ่านหนังสือมากน้อยเท่าไรและจะอ่านประเภทไหนเด็กจะได้รับอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงจากค่านิยมในชั้นเรียน เด็กที่อยู่ในสังคมชั้นกลางและชั้นสูงการจะอ่านหนังสือประเภทใดขึ้นอยู่กับพ่อแม่และครูเห็นดีเห็นชอบด้วย แต่เด็กที่มาจากสังคมชั้นต่ำจะอ่านหนังสือตามความปรารถนาของตน โดยขาดการแนะนำจากครูหรือผู้ปกครอง

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นรสนิยมในการอ่านของเด็กจะเปลี่ยนไป เด็กจะไม่ชอบเรื่องที่เคยสนใจในสมัยเป็นเด็กเล็ก ๆ เนื่องจากพัฒนาการทางด้านสติปัญญาประกอบด้วยประสบ-

การณที่ไ้รับจากโรงเรียนทำให้เด็กสนใจเรื่องที่จะเกิดขึ้นได้จริง ๆ มากขึ้นและคิดว่าเรื่องเพื่อนเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมา โดยปราศจากความเป็นจริง เด็กซึ่งเคยสนุกสนานกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ เมื่อหลายปีที่ผ่านมาจะเลิกสนใจ เรื่องที่เด็กในวัยนี้สนใจอาจจะเกี่ยวกับการผจญภัย ความรุนแรง ความรัก สิ่งเย้ายวน สิ่งเกี่ยวกับการศึกษา ความชอบของเด็กจะแตกต่างกันออกไปตามวัยและความสามารถในการอ่าน

รูปและขนาดของหนังสือคลอจนวนภาพประกอบจะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของเด็กมากกว่าสิ่งอื่น นอกจากนั้นแล้วสิ่งดึงดูดใจของเด็กในวัยนี้ยังแตกต่างจากสิ่งดึงดูดใจของผู้ใหญ่ หนังสือที่บรรยายมากเกินไป ทัศนียภาพ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่จะทำให้เด็กไม่ชอบหนังสือ แม้ว่าตามความคิดเห็นของผู้ใหญ่จะเห็นว่าหนังสือเหล่านั้นดี เด็กบางคนชอบเรื่องที่จบลงอย่างมีความสุข

เมื่อเด็กอายุประมาณ 6 ถึง 7 ปี เด็กชอบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเมื่ออายุ 8 ปี เรื่องที่เด็กชายชอบอ่านมากที่สุดคือเทพนิยาย ซึ่งเป็นเรื่องเพื่อนและจินตนาการ

ในวัย 9 ปี เด็กเริ่มหมดความสนใจเกี่ยวกับเทพนิยาย เด็กชายเริ่มสนใจเกี่ยวกับการผจญภัย เรื่องตลกขบขัน เรื่องที่น่ากลัว และ เรื่องผี

เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ความสนใจในการอ่านของเด็กจะเริ่มมีเหตุมีผลขึ้น เด็กอายุ 11 ปี ส่วนใหญ่จะสนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับการผจญภัย และเรื่องลึกลับ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และ ประดิษฐ์กรรมใหม่ ๆ เป็นที่สนใจของเด็กชาย สำหรับเด็กหญิงจะสนใจเกี่ยวกับชีวิตในบ้านและโรงเรียน เด็กในวัย 12 ปี มีแนวโน้มที่จะบูชาวีรบุรุษ ฉะนั้น เด็กจึงสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวหรือบุคคลในประวัติศาสตร์มากเท่า ๆ กับชีวประวัติของบุรุษและสตรีที่ยิ่งใหญ่ของโลก หนังสือที่เกี่ยวกับประดิษฐ์กรรม คณิตศาสตร์ การผจญภัย เป็นที่นิยมมากในหมู่เด็กชาย สำหรับเด็กหญิงนั้นจะแสดงความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตในบ้าน โรงเรียนประจำ ชีวิตในวิทยาลัยตลอดจนเรื่องการผจญภัยที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กชาย ความสนใจในเรื่องกึ่งกลาวจะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในวัย 13 ปี แต่ก็มีควมสนใจใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น หลังจากทีเด็กพัฒนาอย่างสมบูรณ์ในทางเพศแล้ว เด็กหญิงจะสนใจเกี่ยวกับนิยายรัก

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

ความสนใจในการอ่านนอกจากจะแตกต่างกันด้วยอายุแล้ว ยังแตกต่างกันโดยเพศและระดับสติปัญญาของผู้อ่าน เด็กชายชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความลึกลับ การกีฬา การเดินทาง วิทยาศาสตร์ และสังคม เด็กหญิงชอบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เหตุการณ์ประจำวันและนิยายรัก ความแตกต่างระหว่างเพศจะมีมากขึ้นเมื่อเด็กเจริญเติบโต

ยิ่งเจริญวัยขึ้น เด็กหญิงจะอ่านมากกว่าเด็กชาย เด็กชายจะหันไปสนใจการ์ตูนเรื่อง ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่างกัน ความสนใจในการอ่านจะคล้ายคลึงกัน เมื่ออยู่ในวัยเดียวกัน เด็กที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดจะเลือกหนังสือที่ยากกว่าเด็กที่มีสติปัญญาค่ำ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะชอบการ์ตูนเรื่องมากกว่า หนังสือที่เป็นเรื่องเป็นราว สาเหตุนี้อาจจะเนื่องมาจากเด็กได้รับการกระตุ้นจากบิดามารคาน้อย นอกจากนั้นแล้วทางบ้านอาจจะไม่มีหนังสือให้อ่าน

นิยายสารและหนังสือพิมพ์

เด็กในระดับเกรด 5 เริ่มมีความสนใจในนิยายสารและหนังสือพิมพ์ เด็กโตจะอ่านหนังสือพิมพ์และนิยายสารมากกว่าหนังสือเล่ม เด็กชายจะสนใจหนังสือพิมพ์เด็กหญิงจะสนใจนิยายสาร เด็กฉลาดจะชอบหนังสือพิมพ์และนิยายสารชั้นดี เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนหรือระดับสติปัญญาค่ำจะชอบหนังสือที่มีภาพมากหรือนิยายสารสำหรับเด็ก ๆ และเมื่อเจริญวัยขึ้นจะชอบนิยายสารที่เกี่ยวกับด้านความรู้สึก ในระยะแรก ๆ ที่เด็กเริ่มอ่านหนังสือพิมพ์เด็กจะสนใจการ์ตูนก่อน ต่อมาเนื่องจากการศึกษาเด็กจะสนใจเหตุการณ์ต่าง ๆ เด็กจะเริ่มอ่านข่าวประจำวัน ข่าวต่างประเทศ และข่าวการเมือง

การตูนเรื่อง

การตูนชนิดนี้เนื้อเรื่องมีความสำคัญน้อยกว่าภาพ การตูนเรื่องในปัจจุบันนี้มักจะเกี่ยวกับการผจญภัยมากกว่าตลกขบขัน การตูนเรื่องมักจะเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง ถ้าสถานการณ์เป็นจริง ตัวละครจะไม่จริง ถ้าสถานการณ์ไม่จริง ตัวละครจะเป็นจริง โดยปกติแล้วตัวละครในเรื่องจะเป็นตัวตลก แต่ก็จะมีการผจญภัยและการกระทำที่สูงส่ง ในตอนจบจะเป็นไปในลักษณะไขว่หนาคู่ ประมาณ 50 % ของการตูนเรื่องในปัจจุบันตัวละครจะเป็นสัตว์ การตูนเรื่องเหล่านี้ให้ความขบขัน

การตูนเรื่องจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตสังคมในยุคนั้น ๆ มีการตูนที่เหมาะสมแก่ทุกวัยและทุกชนชั้น การตูนเหล่านี้จะปรากฏในหนังสือพิมพ์และพิมพ์เป็นเล่มประเภทนิตยสาร เป็นเรื่องของการตูน เหล่านี้จะมีนานาชนิด เช่นการผจญภัย ตลกขบขัน ความรัก เรื่องเพศ เรื่องตลกขบขันของสัตว์และเรื่องนักสืบ เด็กในยุคปัจจุบันมีการตูนเรื่องอ่านมากมาย เด็กส่วนใหญ่ชอบอ่านเอง แต่บางคนก็หยิบยืมจากเพื่อน

ในขณะที่เด็กอายุ 3 หรือ 4 ปี ก่อนที่เด็กจะสามารถอ่านเด็กจะชอบร้องไห้ใหญ่ให้อ่านให้ฟัง นับจากวัย 3-4 ปี เป็นต้นมาความสนใจในการตูนจะทวีขึ้น และจะขึ้นถึงสุดยอดในระดับเกรด 6 ถึง เกรด 7 จากนั้นความสนใจจะลดลง แมกระนั้นก็ตามเด็กที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมประมาณเศษสองส่วนสามก็ยังคงอ่านการตูนเรื่องเป็นประจำ จากการศึกษาเด็กในวัย 6 ถึง 11 ปีพบว่า 96 % ของเด็กชายและ 91 % ของเด็กหญิงอ่านการตูนเรื่องเป็นประจำ

ความสนใจขั้นแรกที่มีต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ของเด็กเนื่องมาจากความสนใจอ่านการตูนในหนังสือพิมพ์ เด็กจะอ่านการตูนอยู่เป็นระยะเวลายาวนานก่อนที่จะสนใจข่าวทั่วไปของโลก ความสนใจในการตูนจะคงอยู่แม้ว่าเด็กจะสนใจคอลัมน์อื่น ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น เด็กชายและเด็กหญิงมีรสนิยมต่างกันในด้านการตูนเรื่อง เด็กที่เรียนช้อ่านการตูนมาก แต่อ่านหนังสืออื่น ๆ น้อยกว่าเด็กที่เรียนเร็ว และเด็กทั้งสองประเภทนี้มีความสนใจในประเภทของการตูนต่างกัน

การคุ้นโปรคปรานของเด็ก

ความสนใจของเด็กเกี่ยวกับการ์ตูน หนังสือและนิตยสารจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เด็กในวัยก่อนเข้าเรียนจะสนใจการ์ตูนประเภทสัตว์ที่สามารถพูดได้เหมือนมนุษย์ในระดับประถมต้น ความสนใจเริ่มแตกต่างกันตามเพศอย่างเห็นได้ชัด เด็กชายสนใจเรื่องตื่นเต้นและการผจญภัย มีความสนใจในด้านความเป็นจริงน้อยมาก เรื่องที่เต็มไปด้วยการสนทนา อาจปกริยาที่คล่องแคล่วว่องไว วิบุรุษผู้สามารถเป็นที่โปรดปรานของเด็กชายมาก

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเข้าสู่วัยที่เทคทุนวิบุรุษ คือประมาณระดับเกรด 6 เด็กจะสนใจเนื้อเรื่องและการแสดงออกในลักษณะที่เป็นชายอย่างแท้จริง ตัวเอกของเรื่องจะต้องผ่านการผจญภัย เรื่องเต็มไปด้วยอาชญากรรมและความร้ายแรงต่างๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการกีฬาและที่สนใจเป็นพิเศษคือเรื่องตลก

เด็กหญิงในระดับประถมต้นชอบการ์ตูนเกี่ยวกับผู้หญิง เด็กและสัตว์ชอบผู้หญิงที่มีความสามารถอย่างมหัศจรรย์ มีความสามารถในการกีฬาแต่ไม่ค่อยสนใจเรื่องผจญภัย ลึกลับ และ การสยองขวัญ เช่น เด็กชาย เด็กหญิงมักจะสนใจในการ์ตูนที่เกี่ยวกับสัตว์ เด็กโตชอบเรื่องรักมากกว่าเรื่องผจญภัย เด็กหญิงต้องการการ์ตูนเรื่องประเภทที่เป็นหญิงแท้จริง แม้ว่าเด็กหญิงบางคนในวัยนี้จะชอบการ์ตูนแบบที่เด็กชายชอบด้วย

เหตุผลเกี่ยวกับความสนใจในการ์ตูน

เด็กทั้งหมดมีเหตุผลในการอ่านการ์ตูนไม่เหมือนกัน แต่เหตุผลส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน จากการที่เด็กนำตนเองไปพัวพันกับตัวละครบางตัวในการ์ตูนเรื่อง เด็กมีโอกาสดีที่จะแก้ปัญหาทางอารมณ์และปัญหาส่วนตัวได้

การ์ตูนเรื่องทำให้เด็กห่างไกลจากความเป็นจริงที่ซ้ำซากในชีวิตประจำวัน การ์ตูนเรื่องอ่านง่ายและราคาถูก นอกจากนั้นยังเป็นเรื่องที่ตื่นเต้น ลึกลับสะเพือนขวัญ

และบางครั้งก็เป็นเรื่องตลกขบขัน การรู้หนังสือเหล่านี้มักจะออกมาในลักษณะที่ติดต่อกันเป็นชุด ฉะนั้นจึงทำให้เด็กเกิดการรอคอย นอกจากนั้นแล้วการรู้หนังสือบางเรื่องยังแฝงไว้ซึ่งศีลธรรม อีกด้วย ตัวเอกในเรื่องบางตัวมีพฤติกรรมที่เด็กอยากกระทำบ้าง ลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการรู้หนังสือก็คือง่ายต่อการเข้าใจและมีสีสันงดงาม

การประเมินผลการรู้หนังสือ

การรู้หนังสือมีบทบาทสำคัญในการอ่านของเด็กมานานแล้ว ถ้าเด็กไม่ได้รับอนุญาตให้อ่านการรู้หนังสือจะเกิดความรู้สึกว่าตนเองแตกต่างไปจากเพื่อน เด็กซึ่งไม่สามารถพูดคุยกับเพื่อนเรื่องการรู้หนังสือในขณะที่เพื่อน ๆ คุยกัน เด็กที่ไม่มีการรู้หนังสือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน เด็กประเภทนี้อาจเข้ากลุ่มกับเพื่อนในวัยเดียวกันไม่ได้

แนวความคิดเกี่ยวกับการรู้หนังสือแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม

ก. แนวความคิดของกลุ่มที่เห็นคุณค่าของการรู้หนังสือ

1. การรู้หนังสือประกอบขึ้นด้วยชีวิตพื้นบ้านในยุคปัจจุบันรวมทั้งนิยายของกรีกด้วย
2. การรู้หนังสือสร้างประสบการณ์ในการอ่านให้แก่เด็ก เด็กจะอ่านด้วยความเพลิดเพลิน การรู้หนังสืออาจจะกระตุ้นเด็กให้พัฒนาทักษะในการอ่าน กระตุ้นให้เด็กอ่านมากขึ้น และอาจจะช่วยย่นอายุเด็กที่ไม่สนใจในการอ่านให้หันมานิยมการอ่านถ้าเรื่องนั้นมี ความสนุกสนานพอ
3. ถ้าเด็กอ่านคำบรรยายการรู้หนังสืออย่างละเอียด เด็กจะมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งคำซึ่งเด็กจะได้พบบ่อย ๆ จากการอ่านหนังสืออื่น ๆ อีกด้วย
4. การรู้หนังสือใช้สำหรับโฆษณาชวนเชื่อได้เป็นอย่างดี
5. การรู้หนังสือช่วยการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. สามารถสนองความต้องการของเด็กในด้านความคิดค้นโดยไม่ขัดกับวัยและความสามารถ และอาจจะมีความรู้สึกในขณะทีอ่านว่าได้เผชิญกับสิ่งในชีวิตจริงอาจไม่เกิดขึ้น

7. ราคาถูก เพราะฉะนั้นเด็กสามารถเลือกซื้อได้ตามใจชอบ

8. ให้ความเพลิดเพลินแก่เด็ก และสร้างความรู้สึกรักให้แก่เด็กเสมือนว่าเด็กได้เข้าไปมีบทบาทในเรื่องนั้นด้วย

9. ไม่มีปัญหาทางพฤติกรรมระหว่างเด็กที่อ่านการ์ตูนเรื่องบ่อย ๆ กับเด็กที่ไม่ได้อ่านบ่อยนัก

10. จากการที่เด็กนำตัวไปพัวพันกับการ์ตูนเรื่อง เด็กสามารถที่จะปรับตัวเองให้ดีขึ้น

11. การ์ตูนช่วยให้เด็กผ่อนคลายความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยและความก้าวร้าวที่ผู้อื่นจะมีต่อตนและที่ตนจะมีต่อผู้อื่น

แนวความคิดของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการ์ตูนเรื่อง

1. การ์ตูนชักจูงเด็กให้สนใจในหนังสือประเภทวรรณคดีที่มีค่าน้อยลง เพราะมีความรู้สึกว่าการ์ตูนน่าอ่านมากกว่า

2. เด็กที่อ่านหนังสือไม่คล่องจะดูเฉพาะรูปและไม่พยายามจะอ่านคำบรรยาย

3. การเผชิญหน้าที่ปรากฏในการ์ตูนเรื่องห่างไกลจากความเป็นจริง ทำให้เด็กไม่เข้าใจโลกอย่างแท้จริง ถ้าเด็กอ่านหนังสือประเภทอื่นเด็กจะได้รับความจริงที่ใกล้เคียงกว่า

4. การ์ตูนทำให้เด็กมีพัฒนาการในการอ่านน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลย

5. ศิลป เรื่องและภาษาที่ปรากฏในการ์ตูนมักจะค้อยในด้านคุณภาพการ์ตูนเรื่องนิยมใช้ภาษาแสดง จึงเป็นการกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบซึ่งขัดกับความต้องการของบิดามารดา ผู้ปกครอง และ ครู

6. การ์ตูนเรื่องกระตุ้นเด็กในเรื่องเพศ ความสะเทือนขวัญและความร้ายแรงต่าง ๆ มากเกินไป

7. การอ่านทำให้เด็กขาดกิจกรรมและความสนใจในด้านอื่น
8. การที่พ่อแม่ห้ามเด็กอ่านการ์ตูนอาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับพ่อแม่ บางครั้งเด็กแอบนำการ์ตูนมาอ่านทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองกระทำผิด

9. การอ่านก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแก่เด็ก แม้จะไม่มีประจักษ์พยานแต่อย่างไรก็ตามจิตใจว่าการอ่านชักนำไปสู่อาชญากรรม เพราะปรากฏว่าผู้ที่ทำผิดทางอาชญากรรมได้แนวความคิดและวิธีการจากการอ่านการ์ตูน

10. เด็กที่หมกมุ่นกับการอ่านการ์ตูน โดยปกติแล้วจะมีความรู้สึกที่โลกของเขาไม่น่าสนใจ

11. การอ่านเรื่องมีผลต่อทัศนคติของเด็ก Podolsky กล่าวว่าทัศนคติของเด็กซึ่งได้รับอิทธิพลจากการอ่านเรื่องจะครอบคลุมชีวิตประจำวันของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน ที่โรงเรียนเด็กจะกลายเป็นคนช่างฝันหรือเชื่อในสิ่งมหัศจรรย์

12. การอ่านเรื่องจะขัดต่อความพยายามของพ่อแม่และครูในอันที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงการปรับปรุงในด้านสังคม เนื่องจากเด็กได้นำตัวเข้าไปพัวพันกับตัวละครที่ก้าวร้าวในการอ่านเรื่อง เด็กจะก้าวร้าวยิ่งขึ้นเมื่อถูกขัดขวางไม่ให้ก้าวร้าว ยิ่งกว่านั้นการอ่านเรื่องยังกระตุ้นเด็กให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนบางกลุ่ม ซึ่งครูและพ่อแม่พยายามจะช่วยให้เด็กมองสังคมในแง่ที่กว้างกว่านั้น

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าการ์ตูนมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และมีผลต่อสุขภาพจิตและบุคลิกภาพของเด็ก สำหรับเด็กอเมริกันแล้ว การ์ตูนจัดอยู่ในประเภทของเล่นที่เด็กโปรดปรานอย่างหนึ่ง ถ้าเด็กใช้เวลาในการอ่านการ์ตูนมากเกินไปก็จะเป็นอันตรายในการปรับตัวเองตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ถ้าเด็กรู้จักเลือกอ่านการ์ตูนและใช้เวลาอย่างเหมาะสมก็จะกลายเป็นนักอ่านคนหนึ่ง ไม่มีประจักษ์พยานว่าการอ่านการ์ตูนมีผลต่อการเรียนทางโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการสะกดตัวและการอ่าน สรุปแล้วไม่ควรมีการคัดค้านการอ่านการ์ตูนของเด็ก

พัฒนาการเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน²

พัฒนาการทางความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือพัฒนาการทางการพูด เด็กหญิงมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กชายก่อนที่จะถึงวัยเข้าเรียน

ก่อนอายุ 3 ปี ประสบการณ์ทางการอ่านของเด็กจำกัดขอบเขตอยู่ที่รูปที่ง่ายและไม่มีรายละเอียด ในวัยประมาณ 18 เดือน เด็กสามารถชี้รูปที่เคยเห็นมาแล้วได้ เมื่อเห็นรูปสุนัขอาจทำเสียงสุนัขได้ ก่อนอายุ 2 ปี เด็กสามารถเรียกชื่อสิ่งของ สัตว์หรือบุคคลที่เคยเห็นมาก่อนในราวอายุ 3 ปี เด็กสามารถชี้ตัวหนังสือได้

อายุ 4 และ 5 ปี ก่อนวัย 4 ปี เด็กจะจำตัวพยัญชนะได้หลายตัว เมื่ออายุ 5 ปี เด็กจะถามว่าคำนั้นคำนี้สะกดอย่างไร ในตอนปลายของวัย 5 ปี เด็กจะขอให้ผู้ใหญ่อ่านนิทานและตนเองดูภาพประกอบไปด้วย

เมื่อเด็กเริ่มเข้าเรียนในระดับประถม ในราวอายุ 6 ปี เด็กสามารถจำคำต่าง ๆ ได้ และสามารถอ่านนิทานง่าย ๆ โดยการจำจากที่ได้เคยฟังมาแล้ว ในระยะนี้เด็กจะสนใจคำที่สัมพันธ์กับตนเองและประสบการณ์ของตน

เมื่อเริ่มอายุ 7 ปี เด็กเริ่มอ่านด้วยตนเอง แม้ว่าเด็กจะอ่านผิดหรืออ่านตกบ้างในบางตอน เด็กเริ่มหัดสะกดคำที่ยากกว่าเดิม เด็กเริ่มอ่านออกเสียงดัง โดยความพยายามที่จะอ่านให้จบประโยค เด็กอาจจะอ่านคำบางคำตกหล่น ยังไม่ปรากฏชัดว่าเด็กเข้าใจในสิ่งที่อ่านหรือไม่ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มอ่านในใจบ้างแล้ว เด็กบางคนชอบอ่านในใจมากกว่าอ่านออกเสียง

.....เด็กในวัย 9 ปี เริ่มสนใจในการอ่านเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่นอกเหนือ

²Lester D. Crow and Alice Crow, Child Psychology, (Barnes & Noble, Inc., New York Publisher; 1953), P.52.

ไปจากประสบการณ์ที่ตนมีอยู่ เด็กต้องการอ่านเรื่องราวที่เกี่ยวกับสถานที่และสิ่งต่าง ๆ ที่แปลกออกไป เด็กจะมีพัฒนาการในการอ่านในใจมากขึ้น แต่ในด้านความจำแล้วการอ่านออกเสียงดูเหมือนว่าจะทำให้จำได้ดีกว่าการอ่านในใจนับตั้งแต่วัย 9 ขวบ เป็นต้นไป เด็กจะมีพัฒนาการในการอ่านมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับการกระตุ้นจากที่บ้านและทางโรงเรียน

ความสามารถในการอ่านของเด็กขึ้นอยู่กับตัวการที่สำคัญหลายประการคือ ความสามารถในการรับรู้ทางตา ทางหูของเด็ก ความสามารถทางด้านจิตใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นอกจากนั้นแล้วยังต้องพิจารณาถึงทัศนคติของเด็กประกอบอีกด้วย ถ้าในระยะเริ่มเข้าโรงเรียนเด็กมีความสามารถในการอ่านช้า เด็กจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บังเกิดความกลัวและไม่ชอบการอ่าน ตรงกันข้ามเด็กที่สามารถอ่านได้เร็ว และมีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นแรงกระตุ้นในด้านพัฒนาการทางการอ่าน เด็กประเภทนี้มักจะชอบอยู่ในห้องสมุดและอ่านหนังสือประเภทที่สูงเกินระดับพัฒนาการของเด็กในวัยเดียวกัน

ความพร้อมในการอ่านของเด็ก

ความพร้อมในการอ่านของเด็กนั้นแตกต่างกันออกไป³ เช่นเดียวกับที่เด็กแตกต่างกันในด้านการบิน การก้าว การคืบจากถ่วง การพูด การเล่น และความสนใจในทางสังคม การที่จะสอนให้เด็กอ่านก่อนที่เด็กจะมีความพร้อมทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์นั้นไม่เพียงแต่จะเสียเวลาเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดปัญหาด้วย การทำเช่นนี้อาจจะทำให้เด็กท้อถอย ทำให้เด็กรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จตั้งแต่เริ่มเรียน อาจจะ

³Paul Witty, Helping Children Read Better, (Science Research Associated, Illinois : 57 W. Gran Ave. Chicago 10, 1950) P.11.

ทำให้เด็กไม่ชอบหนังสือ ฉะนั้นพ่อแม่หรือครูจะต้องดูความพร้อมและความไม่พร้อมของเด็ก

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่านของเด็ก

1. สภาพทางร่างกาย สายตา การรับฟังและสุขภาพโดยทั่วไปมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการอ่านของเด็ก หากไม่เด็กจึงต้องมีสายตาคือ ในข้อนี้คงไม่มีปัญหา ในด้านการรับฟัง ถ้าการรับฟังไม่ดี เด็กจะเลียนเสียงผิด หรือรับฟังเสียงสับสน สุขภาพอื่น ๆ ก็จะช่วยเด็กในการเรียนเช่นกัน ก่อนเข้าโรงเรียนเด็กชายหญิงทุกคนควรมีการตรวจสอบสุขภาพทางร่างกาย และขอบกพร่องต่าง ๆ ควรได้รับการแก้ไขถ้าเป็นไปได้ คอยสังเกตดูสิ่งที่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น การขี้ตา กระจกตา ความเหนื่อย อาการหวัด การพุทตะกุกตะกัก และอาการใจลอย

2. คะแนนการทดสอบสติปัญญา คะแนนทดสอบสติปัญญา จะเป็นเครื่องบอกความพร้อมในการอ่านของเด็ก ในปัจจุบันนี้พบว่าเด็กที่อายุจิตต่ำกว่า 6 ปี สามารถจะสอนอ่านได้ ในขณะที่เดียวกับที่เด็กซึ่งมีอายุจิตสูงกว่า อาจจะมีควมก้าวหน้าในการอ่านน้อย ครูที่มีความชำนาญ อุปกรณ์การสอนที่ดี ชั้นเรียนที่ไม่ใหญ่ บรรยากาศชั้นที่มิตรในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีสามารถจะช่วยเด็กที่มีความสามารถสมองทำให้สามารถในการอ่าน

คะแนนทดสอบสติปัญญาของเด็กจะเป็นเครื่องชี้ว่าเมื่อไรจะเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กที่จะอ่าน และจะใช้วิธีการใดและหนังสืออะไร จึงจะเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของเด็กซึ่งแตกต่างกัน

3. แบบทดสอบความพร้อมในการอ่าน
4. พัฒนาการทางด้านภาษา เด็กสามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ได้ดีเพียงไร
5. พัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กปรับตัวได้ดีเพียงไร มีความสุขหรือไม่ เด็กสามารถเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ หรือไม่ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าเด็กมีวุฒิภาวะและมีการปรับตัวอย่างใด

การส่งเสริมความพร้อมในการอ่าน

เราไม่สามารถจะตัดสินความพร้อมในการอ่านของเด็กจากตัวการไคตัวการหนึ่ง พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม สุขภาพทางกาย อายุจิต พัฒนาการทางด้านรูปศัพท์ ความสามารถในการแสดงออก ความสนใจและประสบการณ์ก่อนเข้าเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวการสำคัญและจะต้องนำมาประกอบการพิจารณาโดยละเอียด

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับพ่อแม่และครูเพื่อเตรียมเด็กในการอ่าน

1. จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กก่อนเข้าโรงเรียน เด็กจะต้องอ่านเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ มากมายที่โรงเรียน ฉะนั้นให้เด็กได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่ในระยะแรก ให้เด็กได้สัมผัสกับสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไป อธิบายให้เด็กฟัง ฟังความคิดเห็นของเด็กบ้าง ในลักษณะนี้จะช่วยเพิ่มความคิดและสร้างคำศัพท์ให้แก่เด็ก ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างประสบการณ์และจะทำให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เขาจะได้อ่านในเวลาต่อมา
2. จงอดทนต่อคำถามของเด็ก เด็กจะชอบถามคำถามเสมอ และคำตอบของผู้ใหญ่มีความสำคัญมาก เพราะเด็กกำลังหาความรู้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจโลกได้ดีขึ้น การตอบจะต้องคำนึงถึงวัยของเด็ก และถ้าเป็นไปได้ให้เด็กหาคำตอบด้วยตนเอง
3. ช่วยให้เกิดการออกเสียงและใช้คำอย่างถูกต้อง การสนทนาที่บ้านจะช่วยได้มากในลักษณะนี้ จงให้ความสนใจในขณะที่เด็กพูดและแก้ไขให้เด็กพูดอย่างถูกต้อง
4. ช่วยให้เกิดการฟังนิทาน สนุกสนานกับเรื่องที่ฟัง และรักหนังสืออ่านนิทาน ที่คิดว่าเด็กสามารถเข้าใจและสนุกสนานให้ฟัง ในลักษณะนี้จะเพาะความรู้สึกให้แก่เด็กเมื่ออ่านหนังสือ และทำให้เด็กสามารถจับความหมายได้ จัดหาหนังสือประกอบภาพและเรื่องที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ให้เด็กหัดถือหนังสือ เปิดหนังสือ ปิดหนังสือ สิ่งเหล่านี้เด็กจะนำไปใช้ที่โรงเรียน ถ้าเด็กได้คุ้นเคยกับหนังสือก่อนเริ่มเรียน หนังสือจะไม่เป็นสิ่งแปลกสำหรับเด็ก และเด็กจะให้ความสนใจในการอ่านจริง ๆ

เด็กต้องการคุณภาพมาก ถามเด็กว่าสิ่งนั้นคืออะไร กระตุ้นความสนใจของเด็กในคำสนธิ ให้เด็กได้อธิบายดินสอเขียน ดินสอสี พู่กัน ขอลด กรรไกร สิ่งเหล่านี้เด็กจะต้องใช้ที่โรงเรียน และจะช่วยให้เด็กคุ้นเคยและใช้สิ่งเหล่านี้ได้อย่างดีก่อนเริ่มเข้าเรียน

5. ผู้ใหญ่จะต้องระลึกว่าเด็กต้องการเรียนรู้การอ่าน ให้โอกาสแก่เด็กให้เด็กได้สังเกตความน่าสนใจและสิ่งดึงดูดของหนังสือ เด็กวัย 3 ขวบ จะชอบการคุ้นสปีในหน้าหนังสือพิมพ์เท่ากับเด็กชายวัย 10 และ 12 ปี

6. อย่าบังคับให้เด็กก่อนวัยเข้าเรียนอ่านหนังสือ ถ้าเด็กไม่พร้อมที่จะอ่าน การบังคับเด็กจะทำให้เด็กท้อถอย อาจสร้างความเกลียดชังหนังสือ หรือมีทัศนคติอันไม่พึงปรารถนาซึ่งจะไปขัดขวางความสำเร็จในการอ่าน

7. พ่อแม่และครูควรทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือเด็ก พ่อแม่และครูจำเป็นต้องรู้ว่าเมื่อใดที่เด็กเกิดความพร้อมในการอ่าน /

หลักเกณฑ์ที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก

1. คิดว่าการอ่านเหมือนกับขบวนการอันต่อเนื่องของการเจริญเติบโต
2. พึงจำไว้ว่าเด็กทุกคนไม่มีความพร้อมที่จะอ่านในเวลาเดียวกัน
3. การอ่านสามารถปรับปรุงได้
4. พ่อแม่และโรงเรียนแบ่งความรับผิดชอบในการที่จะพัฒนาการอ่านของเด็ก

ข้อคิดเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก

1. ไม่มีสูตรในการทำนายว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะอ่าน การจะพิจารณาความพร้อมในการอ่านจะต้องพิจารณาสุขภาพทางกายและทางจิตของเด็ก สติปัญญา ความสามารถทางภาษา ประสบการณ์ ความสนใจ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่บ้าน

2. ปัญหาในการอ่านและความสำเร็จในการอ่านไม่ได้เกิดขึ้นในทันทีที่เด็กเริ่มเข้าเรียน โอกาสและประสบการณ์ที่บ้านได้สร้างทัศนคติของเด็กที่มีต่อการอ่าน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการอ่านจะก่อตัวขึ้นก่อนที่เด็กจะอายุ 6 ปี
3. เด็กที่เห็นว่าการอ่านหนังสือสนุกมักจะเป็นเด็กที่ไม่มีปัญหาในการอ่าน เด็กเหล่านี้ยอมรับว่าหนังสือเป็นส่วนสำคัญของชีวิต
4. เด็กต้องการความรัก ความปลอดภัยและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของบ้าน และโรงเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการอ่านให้แก่เด็ก

แบบตัวพิมพ์ไทย⁴

แบบตัวพิมพ์ไทยยังมีการศึกษาค้นคว้ากันน้อย การออกแบบก็ยังไม่ได้จัดทำกัน โดยหลักวิชาอย่างแท้จริง โรงหล่อตัวพิมพ์โคมีซอติคจะคัดแปลงตัวพิมพ์ให้สวยงามถึงลงทุนจัดทำ ถ้าคนชอบแบบนี้ก็อยู่ในตลาด ถ้าคนไม่ชอบแบบนี้ก็หายไป การตั้งชื่อแบบตัวพิมพ์ยังมีได้ทำกัน มาตรฐานในการออกแบบในการหล่อตัวพิมพ์ก็ยังไม่ได้กำหนด ในปี พ.ศ.2514 Tokyo Book Development Center อันเป็นสถาบันเกี่ยวกับหนังสือที่ญี่ปุ่นจัดตั้งขึ้น โดยความอนุเคราะห์ของ UNESCO ให้ลงทุนออกแบบตัวพิมพ์ไทย และจัดทำแม่พิมพ์ทองแดงตัวพิมพ์ไทยขึ้น โดยความร่วมมือกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และได้ให้ชื่อตัวพิมพ์ว่า UNESCO DTI อัจฉริยะเป็นตัวพิมพ์ไทยแบบแรกที่ได้มีการกำหนดชื่อเป็นทางการ

แบบตัวพิมพ์ไทยที่ใช้กันมีมากแบบ ในระยะ 5-10 ปีที่ผ่านมา ได้มีการปรับปรุงแบบตัวพิมพ์ไทย ผลิตออกมาแบบและเป็นแบบที่สวยงามกระทัดรัดกว่าเดิม ตัวพิมพ์ไทยที่เป็น Book face ..... เดิมเคยใช้ถึง 22-23 point ได้ลดลงมาเหลือ

⁴ กำนธร สติกรกุล, หนังสือและการพิมพ์ (โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 61

21-20-19 point ตามลำดับ ขณะนี้ตัวพิมพ์ 18 point ได้รับการออกแบบให้อ่านได้ง่าย เป็น Book face ใต้อี และมีผู้คิดที่จะลดขนาดให้เล็กเหลือ 16 point การที่สามารถออกแบบตัวพิมพ์ลดตัวให้เล็กลงโดยให้อ่านได้ง่าย เช่นเดิมทำให้การทำหนังสือประหยัดได้มาก

ลักษณะของรูปตัวหนังสือที่ใช้ในการพิมพ์โดยทั่ว ๆ ไปนั้น⁵ ตัวหนังสือจะเป็นหนังสือไทยหรือหนังสือของชาติใดก็ตามเมื่อนำมาใช้ในการพิมพ์แยกใช้เป็น 2 ประเภท

ประเภทแรก ทางหลักวิชาหนังสือพิมพ์เรียกว่า Display type มีลักษณะตัวโต ใช้บรรยายหัวเรื่อง จุดประสงค์ใหญ่ของตัวหนังสือประเภทนี้นำมาใช้สำหรับเรียกความสนใจ บอกเรื่องราว บางครั้งการออกแบบถือจุดสำคัญว่าเรียกร้องความสนใจ แม้จะอ่านยากบ้างก็ไม่เป็นไร ส่วนมากหนังสือขนาดใหญ่เหล่านี้มักจะเป็นตัวเขียนและถ่ายทำแม่พิมพ์เป็นบล็อกมากกว่า ไม่ได้นำมาหล่อเป็นตัวพิมพ์

ประเภทที่ 2 เรียกตัวหนังสือประเภทนี้ว่า Book type หรือ Book face ใช้สำหรับเรียงเรื่องราว เนื้อเรื่องทั้งหลายที่ปรากฏในหนังสือเล่มนั้น ตัวหนังสือประเภทนี้จำเป็นที่จะต้องออกแบบให้อ่านได้ง่าย อ่านได้สะดวก อ่านได้รวดเร็ว และรูปตัวหนังสือสวย

ลักษณะของตัวหนังสือไทยที่ใช้ในการพิมพ์ในปัจจุบันอาจแบ่งตามขนาดได้ดังนี้⁶

1. ตัวจิ๋ว ตัวจิ๋วมีหลายชนิดเช่น ตัวจิ๋วฝรั่งเศส ตัวจิ๋วธรรมดา ตัวจิ๋วเอน ตัวจิ๋วนี้ปกติใช้สำหรับ foot note เป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้ใช้เป็น Book face แต่ในบางกรณี หนังสือพิมพ์บางฉบับก็ใช้ตัวจิ๋วเป็น Book face เหมือนกัน ตัวจิ๋วมีความสูง 14-15 point

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 96-97.

2. ตัวธรรมดา ตัวธรรมดานี้เป็น Book face ใช้สำหรับเรียงหนังสือเล่ม หนังสือพิมพ์ ตัวธรรมดาที่มีความสูง 18-21 point ตัวธรรมดามีหลายชนิดเช่น ตัวเหลี่ยม ตัวเรียว ตัวโปร่ง เรียวเอน โปร่งเอน

3. ตัวกลาง ตัวกลางคือตัวขนาด 24 point

4. ตัวโป่ง โตกว่า 24 point ขึ้นไป มีโป่ง 32 โป่ง 36 โป่ง 40 โป่ง 42, 48 และ 72 point ตัวพิมพ์ ตัวโตเรียกว่าตัวโป่งทั้งสิ้น

ถ้าแบ่งตามลักษณะของรูปร่างของตัวหนังสือแล้วแบ่งได้ เป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มธรรมดาหรือตัวเหลี่ยม คือตัวหนังสือที่มีเส้นสม่ำเสมอ จะเป็นตัวใหญ่หรือตัวเล็กก็ได้

2. กลุ่มฝรั่งเศษ คือมีเส้นหนาเส้นบาง ตัวหนังสือค่อนข้างหนัก และต่ำกว่าตัวเหลี่ยมตัวธรรมดา

การวัดขนาดตัวพิมพ์

การเรียกตัวพิมพ์เรียกกันเป็น Point⁷

1 Point = 0.01384 นิ้ว

12 Point = 1 Pica

6 Pica ประมาณเกือบเท่า 1 นิ้ว

ส่วนสูงของตัวพิมพ์ในประเทศอังกฤษ อเมริกา ญี่ปุ่น และ ประเทศอื่น ๆ ประมาณ 28 ประเทศ ถือมาตรฐานซึ่งเรียกกันว่า Standard type high = 0.918 นิ้ว แคฮอลแลนด์ เยอรมัน และยุโรปบางประเทศถือมาตรฐานความสูง 928 ไมโครนิ้ว มาตรฐานของไทยเรายังไม่กำหนดแน่นอนแล้วแต่โรงหล่อแต่ละโรง ขนาดแตกต่างกันจาก 0.918 ถึง 0.923 นิ้ว

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

การศึกษาเกี่ยวกับภาพ

ภาพที่นำมาใช้ในการจัดทำหนังสือมีจุดประสงค์ในการใช้อยู่ 2 ประการคือ⁸

1. เพื่อเรียกความสนใจจากผู้อ่าน เพราะผู้อ่านย่อมสนใจมองดูภาพมากกว่าดูตัวหนังสือโดยทั่วไป
2. เพื่ออธิบายเรื่องราว เพราะความคิดบางอย่างการบรรยายด้วยตัวหนังสือเพียงอย่างเดียวอาจเข้าใจได้ยาก แต่ถ้าหากได้มีภาพประกอบแล้ว ก็จะอธิบายให้เข้าใจความคิดและเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่คนมองนั้นถ้าแบ่งตามความรู้สึกเมื่อมองแล้วจะมีความรู้สึกอย่างไรอาจแบ่งออกได้เป็น⁹

1. ภาพที่มองแล้วเกิดความรู้สึกสบายใจ หรือที่เรียกว่ามี Positive feeling เช่นภาพสวย ๆ งาม ๆ ภาพดอกไม้
2. ภาพที่มองแล้วรู้สึกไม่สบายใจ หรือภาพที่ให้ Negative feeling ได้แก่ ภาพที่น่าเกลียดน่ากลัว
3. ภาพที่มองแล้วไม่ให้ความรู้สึกอะไรหรือที่ให้ Neutral feeling ได้แก่ ภาพ กอนหิน กอนกรวด

ในบรรดาภาพที่ให้ความรู้สึกทั้ง 3 อย่างดังกล่าวข้างต้น ภาพที่ให้ Negative feeling คือภาพที่น่าเกลียดน่ากลัวต่าง ๆ จะเรียกร้องความสนใจขั้นต้นจากผู้อ่านได้ก่อนภาพอื่น แต่ความสนใจจะอยู่ไม่นาน ภาพที่สวยงามที่ให้ Positive feeling เรียกความสนใจได้อันค้ำรองลงมา แต่เมื่อมองแล้วมองอยู่ได้นาน ๆ ภาพที่ให้ Neutral feeling จะเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้น้อยที่สุด

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 157.

ลักษณะของภาพที่ดี

เกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินลักษณะของภาพที่ดี ซึ่งมีประโยชน์และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่จะนำไปเขียนภาพประกอบคือ¹⁰

1. ภาพนั้นเหมาะกับจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ภาพที่ประกอบอยู่ในแบบเรียน บางครั้งจะมีความผิดพลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ครูจะต้องเรียนรู้และค้นหาสิ่งผิดพลาดเหล่านั้นอยู่เสมอ
2. ภาพนั้นจะต้องถ่ายทอดลักษณะตรงกับสภาพความเป็นจริง
3. ภาพนั้นจะต้องถูกต้องในเรื่องของขนาด สัดส่วน
4. ภาพนั้นจะต้องก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มความสนุกสนานกับเนื้อหาในบทเรียน
5. ภาพนั้นจะต้องกระตุ้นให้เกิดการสร้างจินตนาการต่อเนื่องเกิดขึ้นในใจของผู้ดู
6. ภาพนั้นจะต้องมีคุณภาพด้านศิลปะและเทคนิคการสร้างที่ดี คือมีส่วนประกอบภาพดี
7. เนื้อเรื่องภายในภาพจะต้องมุ่งที่จุดสำคัญเพียงจุดเดียว
8. ภาพนั้นจะต้องมีรายละเอียดให้ไว้อย่างเพียงพอ

ลักษณะการดูภาพของคน¹¹

1. เวลาดูครั้งแรกจะกวาดสายตาดูไปทั่ว ๆ ก่อน แล้วจึงเลือกดูรายละเอียดเป็นแห่ง ๆ ไป

¹⁰ Edgar Dale, "Still Picture" Audio-Visual Method in Teaching, (New York: Holt Rinehart and Winston, 1951) (pp.269-274).

¹¹ สมพงษ์ ศิริเจริญและคณะ, คู่มือการใช้สื่อทัศนวัสดุ, (มงคลการพิมพ์ 2506) หน้า 66-67.

- 2. ขณะดูจะดูบริเวณซ้ายมือบนมากที่สุด ถัดมาซ้ายล่าง ต่อมาจะดูบริเวณขวาบน บริเวณขวาล่างน้อยกว่าเพื่อน
- 3. การดูภาพนั้น ถ้าผู้ดูได้รับคำแนะนำไว้ก่อน ผู้ดูจะได้เห็นอะไรต่าง ๆ จากรูปภาพ ไ้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับคำแนะนำล่วงหน้า
- 4. ผู้ดูชอบดูภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ
- 5. ผู้ดูต่างก็เห็นสิ่งที่อยู่ในรูปภาพได้ต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
  - ก. ภูมิหลังทางวัฒนธรรม
  - ข. ประสบการณ์เดิม
  - ค. ความรู้สึกส่วนตัว ทักษะคติ และวุฒิภาวะของแต่ละคน

รูปภาพที่เด็กชอบดู

ลักษณะของรูปภาพที่เด็กชอบดูมีดังนี้

- 1. ภาพที่เป็นไปตามความเป็นจริงมากกว่าภาพประติมากรรม
- 2. ภาพสีเด็กชอบมากกว่าภาพขาวดำ
- 3. ภาพที่แสดงให้เห็นการกระทำและเรื่องราว
- 4. ภาพที่ไม่ซับซ้อนเห็นได้ง่ายและมีขนาดโต
- 5. ภาพที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมของตน หรือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เด็กรู้จักมาแล้วอย่างดี เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเด็กจะชอบรูปภาพที่สื่ออ่อนลงและเป็นภาพที่มีความซับซ้อนขึ้นตามลำดับ

การสร้างภาพสำหรับใช้ในการพิมพ์¹²

การสร้างภาพสำหรับใช้ในการพิมพ์นั้นมีวิธีสร้างมากมายหลายแบบ วิธีการเขียนภาพมีมากมาย เช่น เขียนด้วยเส้นคินสอ เขียนด้วยเส้นหมึก แบบ outline drawing คือเขียนแฉวงรอบนอกของภาพ ไม่มีรายละเอียดมากนัก จะระบายสีน้ำ ระบายสีน้ำมัน ระบายหลาย ๆ สี หรือจะเป็นภาพถ่าย หรือภาพเขียนและภาพถ่ายปนกัน การสร้างภาพมี

¹² กำนทร สถิติกรุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า 159.

แบบมีวิธีมากมาย ในแง่ความสนใจของคน ภาพยิ่งเหมือนตัวเองมากยิ่งขึ้นจนใจมาก ถ้าเป็นภาพสเก็ตซ์จะเหมือนน้อยกว่าภาพวาดระบายสี ภาพวาดระบายสีย่อมเหมือนน้อยกว่าภาพซึ่งเหมือนของจริงมาก ภาพยิ่งเหมือนของจริงมากก็ต้องมีรายละเอียดมากและจะเป็นภาพ complicate มาก ภาพชนิดนี้เรียกความสนใจขั้นต้นจากผู้อ่านได้น้อยกว่าภาพ simple ไม่ได้ การจะสร้างภาพในลักษณะใดนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคิดให้ดีเสียก่อนว่า ผู้อ่านจัดอยู่ในประเภทใด จังหวะที่ผู้อ่านจะเห็นภาพผู้อ่านจะสนใจภาพในลักษณะใด ถ้าสามารถสร้างภาพได้ตรงกับความสนใจของผู้อ่านก็เรียกว่าประสบความสำเร็จในการออกแบบสร้างภาพ

ในด้านการพิมพ์ การออกแบบภาพออกพิมพ์มีวิธีทำได้หลายวิธี แต่อาจแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. ภาพลายเส้น คือภาพที่ไม่มีส่วนที่เป็นสีเทา มีแต่เส้นดำ บนพื้นกระดาษขาวเท่านั้น เป็นภาพที่เกิดจากการทำแม่พิมพ์จากต้นฉบับ ภาพที่เขียนด้วยเส้นหมึก ด้วยพู่กันแห้ง ด้วยดินสอเกรยอง ต้นฉบับภาพนั้นนำไปทำแม่พิมพ์โดยไม่ได้ถ่ายผ่านสะกรีน ภาพเหล่านี้มักจะเป็ภาพ simple

2. ภาพลายสะกรีน คือภาพที่ต้องถ่ายผ่านสะกรีนก่อนทำแม่พิมพ์ ภาพที่พิมพ์ออกมาจะมีสีเทา น้ำหนักต่าง ๆ กัน ปรากฏในภาพเดียวกัน เป็นภาพที่ใช้พิมพ์ต้นฉบับจากภาพถ่าย ภาพเขียนด้วยพู่กัน สีน้ำ สีน้ำมัน เป็นต้น พิมพ์ได้เหมือนของจริง ภาพชนิดนี้เมื่อใช้แว่นขยายจะเห็นว่าภาพนั้นประกอบด้วยจุดต่าง ๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้างรวมกันเป็นภาพสะกรีนที่ใช้มีหลายแบบ ภาพที่ได้จากสะกรีนแต่ละแบบก็มีส่วนแตกต่างกันออกไป ภาพสะกรีนนี้สร้างภาพเหมือนของจริงได้มากกว่าวิธีอื่น มักเป็นภาพที่มีลักษณะ complicate มีรายละเอียดมาก

3. ภาพสีและภาพสีธรรมชาติ ภาพสีนี้โดยอาศัยการใช้สีประกอบในภาพด้วยทำให้ภาพน่าดูและเหมือนของจริงยิ่งขึ้น ภาพสีนั้นอาจเป็นภาพลายเส้น หรือภาพสะกรีนก็ได้ แต่ภาพสีธรรมชาตินี้เป็นภาพลายสะกรีนและอย่างน้อยจะต้องใช้สี 4 สี จึงจะพิมพ์ภาพออกเป็นสีธรรมชาติได้

4. ภาพผสมระหว่างลายเส้นและลายสะกรีน ภาพบางภาพอาจสร้างให้ปนกันได้บางส่วนเป็นภาพลายเส้น บางส่วนเป็นภาพลายสะกรีน

ทฤษฎีทางสี¹³

สีเกิดจากแสงสว่าง แสงเป็นพลังงานรูปหนึ่ง ในลักษณะคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งในเมื่อช่วงคลื่นนี้อยู่ในระยะ 400 ถึง 700 มิลลิไมครอน เราก็สามารถมองเห็นเป็นแสงสว่าง และเป็นสีต่าง ๆ

Ultra Violet	ม่วง	น้ำเงิน	เขียว	เหลือง	แสด	แดง	Infrared
	400	500			600	700	

วัตถุต่าง ๆ มีคุณสมบัติรับคลื่นพลังงานแม่เหล็กบางอันเอาไว้และสะท้อนกลับบางส่วนออกมา เราจึงเห็นเป็นสีต่าง ๆ เช่น ใบไม้เห็นเป็นสีเขียว ก็เพราะใบไม้มันได้ออมแสงสีอื่นไว้หมดสะท้อนออกมาแค่แสงสีเขียว เราจะเห็นใบไม้สีเขียวได้ก็ต้องมีแสงสว่าง ถ้าไม่มีแสงสว่างทุกอย่างก็เป็นสีดำหมด

แสงแคดสีขาวนั้นเมื่อผ่านแท่งแก้วสามเหลี่ยมปริซึมแล้วก็จะแยกสีออกเป็นสีรุ้งหลายสี สีที่เป็นแม่สีสำหรับสีที่มีลักษณะเป็นแสงจะมีอยู่สามสีคือ แดง เขียว น้ำเงิน เมื่อนำแสงทั้งสามนี้มาผสมกันก็จะได้สีขาว ลักษณะการผสมสีด้วยแสงแบบนี้ เรียกว่า Additive Colour Mixture

สีสำหรับระบายเพื่อให้สะท้อนแสงในการมองเห็น มีแม่สีสามสีคือ สีแดง (Magenta) เหลือง (Yellow) และน้ำเงิน (Cyan) แม่สี สามสีนี้ถ้าผสมกันทุกส่วนจะเป็นสีดำ วิธีผสมสีแบบนี้เรียกว่าวิธี Subtractive Colour Mixture

การพูดถึงสีทุกสีให้ถูกต้องในแง่ทฤษฎีแห่งสีจะประกอบด้วยส่วนประกอบของสีดังนี้ :-

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 153.

1. Hue คือตัวสีนั่นเอง เช่น สีแดง เหลือง น้ำเงิน ซึ่งเป็นแม่สี ชุดแม่สีนี้เรียกว่า Primary Colour หรือสีปฐมภูมิ และสีที่แตกแขนงออกไปจากการผสมขั้นถัดไปเรียกว่า Secondary Colour หรือสีทุติยภูมิ ไ้แก่สี ส้ม เขียว ม่วง และอาจจะผสมต่อไปได้อีก สีที่ผสมกันออกไปนั้นแต่ละสีก็เป็น Hue อันหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการผสมโดยการ เรียงสีที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือข้ามไปผสมกับสีที่ตรงข้ามกันก็ได้ Hue จึงมีมากมายตามสีที่ผสมได้แต่ละสี

2. Value คือค่าของสีต่าง ๆ ที่มองในแสงสว่างต่างกัน Value แบ่งค่าออกเป็น 0 ถึง 10 ถ้า Value ของสีใดมีค่าเป็น 0 ก็จะเป็นสีดำเสมอและ Value ของสีใดมีค่าเป็น 10 ก็จะเป็นสีขาวเสมอ Value อาจเพิ่มหรือลดค่าแล้วแต่แสงสว่างที่สองคู่สีนั้น แต่ในแง่ของการพิมพ์ ซึ่งภาพทุกภาพต้องดูในระคับแสงปกติ การสร้าง Value ให้เพิ่มหรือลดในสิ่งต่าง ๆ ก็อาศัยจากการเพิ่มสีค่าหรือสีขาวเข้าไปในตัวสีให้ค่าของ Value ลดหรือเพิ่มขึ้น

3. Chroma คือความเข้มของสี (Hue) ว่ามีความเข้มมากหรือน้อยเพียงใด ความเข้มของสีนี้อาจเกิดจากตัวสีเองว่ามีตัว Pigment สามารถสะท้อนออกมาเข้มเพียงใดอาจเกิดจากวัสดุที่สีนั้นไปเกาะจะส่งเสริมให้เกิดความเข้มของสีเพียงใด Chroma นี้วัดออกเป็นค่าได้ เป็นตัวเลขจาก 1, 2, 4 ไปเรื่อย ๆ ยิ่งเป็นเลขมีค่าสูงยิ่งมีความเข้มมาก สีแต่ละสีอาจสร้างความเข้มได้ไม่เท่ากัน ดังนั้นบาง Hue อาจสร้าง Chroma ได้สูง บาง Hue อาจสร้าง Chroma ได้ต่ำ

การค้นคว้าเกี่ยวกับสีทางค่านจิตวิทยา¹⁴

ในบรรดาสิ่งแวดล้อมรอบตัวเราจะ เป็นวัตถุหรือการกระทำก็ตามล้วนแต่เป็น "สิ่งเร้า" ซึ่งเราร่างกายของเราให้แสดงการตอบสนองออกไป ขบวนการของสิ่งเร้านี้จึงมี

¹⁴ไชแสง สุชะวัชนะ, "การศึกษาเรื่องการใช้สีกับอาคารโรงเรียนในประเทศไทย", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), (พิมพ์ครั้งที่), หน้า 20-22.

อิทธิพลต่อระบบประสาทของมนุษย์มาก และสามารถเปลี่ยนอารมณ์ (Mood) นิสัยใจคอ (Temperament) และพฤติกรรมได้

สีจัดเป็นสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus) อย่างหนึ่งที่มีมนุษย์สามารถรับได้ทางจักขุสัมผัส และก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ตื่นเต้น กระวนกระวาย สดชื่น เศร้าหมอง เฉื่อยชา เป็นต้น ในแง่จิตวิทยาที่กล่าวถึงการรับรู้ของประสาทที่มีต่อสีหรือ

Visual Perception of Colour

ได้กำหนดสีปฐมภูมิขึ้น 4 สี คือ

แดง (Red)

น้ำเงิน (Blue)

เขียว (Green)

เหลือง (Yellow)

สีทุติยภูมิ (Secondary Colours)

อีก 4 สี คือ

ม่วง (Purple)

เขียวชนนกกุ้ง (Blue Green)

เขียวทองอ่อน (Yellow Green)

ส้ม (Orange)

สีอบอุ่น (Warm Colours)

เป็นสีที่มีช่วงคลื่นยาว (Long Wave Length)

คือ สีแดง และสีน้ำเงิน และสีเชิงประกอบที่มีสีเขียว หรือสีน้ำเงินอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสอง มีส่วนผสมอยู่มากกว่าสีอบอุ่น เมื่อจ้องดูจะรู้สึกเหมือนใกล้เข้ามา

สีเย็น (Cool Colours) เป็นสีที่มีช่วงคลื่นสั้น (Short Wave Length

Colours) คือสีเขียว และสีน้ำเงิน และสีเชิงประกอบที่มีสีเขียว หรือสีน้ำเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างมีส่วนผสมอยู่มากกว่าสีเย็น เมื่อจ้องดูจะรู้สึกเหมือนว่าเคลื่อนถอยห่างออกไป

สีในทางจิตวิทยา มีผลทางด้าน Perception มาก สีช่วยสร้างบรรยากาศทัศนคติและรสนิยมที่คิคือผู้เรียน เพราะสีมีค่าทางสุนทรียภาพ และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและ

การเรียนรู้ของคนมาก ดังนั้นในการสร้างภาพประกอบการสอนจึงต้องใช้สีเข้าช่วย เพื่อให้
 สิ่งที่นักเรียนเห็นนั้นใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้สีประกอบภาพ

จากการศึกษาของ Mable Rudisill¹⁵ พบว่าการชอบรูปภาพของเด็กชี้ให้เห็นว่าการมองของจริงที่จะให้สมบูรณ์ขึ้นจะต้องมีสีประกอบอยู่ด้วย และสีในรูปภาพได้พิสูจน์
 ความพึงพอใจของเด็ก เพิ่มความประทับใจ ในความเป็นจริง และยังได้พบอีกว่าสำหรับ
 เด็กโตความชอบในสีมีน้อยกว่าเด็กเล็ก และการไม่เลือกภาพสีก็จะเพิ่มขึ้นในระดับชั้นที่สูง
 ขึ้นไปตามลำดับ แต่เด็กโตจะเลือกภาพสี ถ้าสีนั้นมีความจำเป็นต่อจุดมุ่งหมายของการเรียน
 วิชา

Brown¹⁶ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ A-V Instruction Materials
 and Methods ว่า "ภาพสีจะสามารถดึงดูดความสนใจได้ดีกว่าภาพขาวดำและ
 อ่านจากความดึงดูดและความสนใจนั้นจะขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ บุคลิกลักษณะของผู้ดูด้วย
 ภาพสีในบางโอกาสช่วยให้ความเป็นจริงได้ดีกว่าภาพขาวดำ"

Edgar Dale¹⁷ ได้กล่าวถึงหลักที่จะพิจารณาในการเลือกภาพสีและภาพขาวดำ
 ประกอบการสอนดังนี้ "ภาพที่ดึงดูดใจจะเร้าอารมณ์ของผู้ดูนั้นควรจะเป็นภาพสี แต่ภาพที่เป็น
 จริงอย่างแน่แท้ควรเป็นภาพขาวดำ นอกจากเมื่อเห็นว่าสีจะช่วยเพิ่มความเป็นจริงและทำ
 ให้ข้อเท็จจริงนั้นเข้าใจง่ายขึ้น ก็ควรใช้ภาพสี"

¹⁶James W. Brown, Richard B. Lewis, and Fred F. Harclerod, A-V Instruction Materials and Methods (New York: McGraw-Hill, Inc., 1959), P.415.

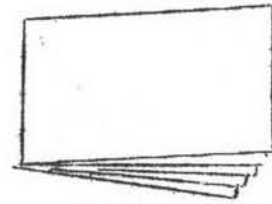
¹⁷Dale, Op.cit., P.66.

รูปร่างของเล่มหนังสือ¹⁷

หนังสือโดยทั่วไปมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า คือมีส่วนกว้าง ส่วนยาวของหน้าและมีส่วนหนาของเล่ม สำหรับหนังสือพิมพ์ และแมกกาซีนโดยมากเล่มบาง ส่วนหนาจึงไม่เป็นที่สังเกตไ้มากนัก หนังสือที่รูปร่างแปลกออกไป เช่น หนังสือสำหรับเด็ก บางลักษณะอาจจัดเป็นรูปสัตว์ ทำเป็นรูปเหลี่ยม ทำเป็นรูปกลม โดยวิธิตัดเล่มเป็นรูปต่าง ๆ แบบที่เรียกว่า die cut แต่หนังสือแบบต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นหนังสือพิเศษ ใช้สำหรับเรียกความสนใจเบื้องต้นชั่วคราวระยะเวลานั้น ๆ จึงมิได้เป็นหนังสือที่ผลิตออกโดยทั่วไป รูปเล่มของหนังสือถ้าหากเปิดหน้าโดยจับคานยาวของเล่มเปิดออกเราเรียกว่าแบบ Upright และถ้าเปิดหน้าโดยจับทางคานกว้างของเล่ม เราเรียกหนังสือว่าแบบ Oblong ยังมีศัพท์เรียกแน่นอนในภาษาไทย

หนังสือ Upright

หนังสือ Oblong

หนังสือที่ผู้อ่านจะต้องหยิบใช้หรือต้องดูต้องมองอย่างจำเจแล้ว ควรเลือกขนาดให้ได้ขนาดที่ส่วนกว้าง ยาว หนา มีความสมดุลย์ในความรู้สึกของคนอ่าน ถ้าหากขนาดสมดุลย์กันแล้ว รูปหนังสือไม่ว่าจะเปิดคานใด ก็จะเป็น Oblong หรือ Upright ก็จะถูกสมดุลย์ทั้งสิ้น ความหนานั้น ถ้าหากหนาไม่เกินครึ่งหนึ่งของคานกว้างแล้ว ผู้อ่านมักจะไมรู้สึกในความหนาแต่ ถ้าความหนาหนาถึงครึ่งของความกว้างของเล่มแล้วผู้อ่านจะมีความรู้สึกว่หนังสือนั้นหนา และความหนานั้นมีความสำคัญขึ้นมา

¹⁷ ก๊าซร สติกรกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า 146-147.

การพับหนังสือ¹⁸

หนังสือที่พิมพ์นั้นไม่ได้พิมพ์ที่ละหน้าสองหน้า แต่พิมพ์ด้วยกระดาษทั้งแผ่น แผ่นหนึ่งพิมพ์หลายหน้า การพิมพ์นั้นก็จะต้องวางหน้ากะไว้ก่อนแล้วให้ถูกต้องว่าเมื่อพิมพ์ออกมาจากแท่นพิมพ์แล้ว จะนำมาพับอย่างไร ก็ครั้ง เมื่อพับแล้วก็จะได้น้ำเรียงลำดับถูกต้อง วิธีพับกระดาษมีหลายวิธีเช่น

พับกลางหนึ่งครั้ง กระดาษ 1 แผ่น พับกลางหนึ่งครั้งให้ขอบของหน้าทับกันสนิทจะได้หนังสือ 4 หน้า

พับมุมฉาก (Right Angle Fold) คือการพับกลางของกระดาษทางด้านยาวครั้งที่ 1 แล้วพับกลางของกระดาษที่พับแล้ว ตัดเป็นมุมฉากกับการพับครั้งแรก การพับครั้งที่ 2 นี้จะได้กนกหนังสือ 8 หน้า เราอาจพับมุมฉากต่อไปอีกเป็นครั้งที่ 3 จะได้หนังสือในกนกนั้น 16 หน้า ถ้าพับเป็นมุมฉากครั้งที่สี่ ก็จะได้กนกหนังสือ 32 หน้า

พับแบบฝรั่งเศส ที่เรียกว่า French Fold นั้น เป็นการพับแบบมุมฉาก 2 ครั้ง การพับที่เรียกว่า French Fold นี้ มักใช้สำหรับพับการ์ดและหนังสือที่เรียกว่า Leaflet

พับหกหน้า เป็นการพับกระดาษทางด้านยาว จากสองปลายโดยพับ 2 รอยแบ่งกระดาษตามด้านยาวเป็นสามส่วน พับจากปลายเข้ามาตรงรอยแบ่งทั้งสองให้ขอบกระดาษทั้งสองข้างทับซ้อนกัน มักใช้สำหรับพับการ์ด พับ Leaflet ต่าง ๆ

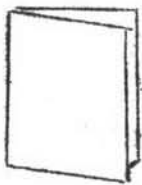
พับแบบหีบเพลงชัก (Accordion Fold) คือการพับกระดาษทางด้านยาว โดยมากมักเป็นแผ่นยาวมาก โดยพับมาทางซ้ายรอยหนึ่งแล้วกลับ พับไปทางขวาอีกรอยหนึ่งสลับกันไป

¹⁸ กาชร สติรกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า 320-322.

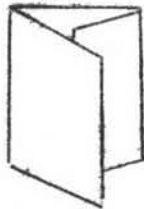
พับแบบขนาน (Parallel Fold) คือการพับกระดาษหลาย ๆ ครั้งในทางค้ำเดียว เช่นพับกระดาษครั้งแรกทางค้ำยาว โดยเอาปลายกระดาษสองปลายมาบรรจบกัน พับครั้งหนึ่งแล้ว แล้วก็พับกระดาษที่ได้พับไว้แล้ว พับทางค้ำเดิมอีกเป็นรอยที่ 2 โดยให้รอยพับครั้งใหม่นี้ขนานกับครั้งแรก และอาจพับเป็นครั้งที่ 3-4 ได้อีกในลักษณะเดียวกัน

การพับในลักษณะพิเศษอื่น เช่น อาจพับค้ำจากมุมเข้ามาตรงกลาง หรือพับบางส่วนเข้ามาให้ขอบกระดาษล้กันอยู่ การพับในลักษณะเหล่านี้มักใช้พับการ์ด ส.ค.ส. ใบโฆษณา

พับกลางหนึ่งครั้ง

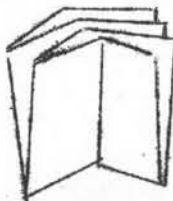
พับหกหน้า

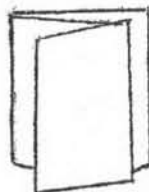
พับมุมฉากคือพับกลางสองครั้ง หรือพับครึ่งเศษ

พับมุมฉากสามครั้ง

พับหีบเพลงชัก

พับขนาน

หนังสือที่พับจากกระดาษพิมพ์แผ่นเดียวกัน โดยไม่ตัดแยกออกจากกันเราเรียกว่า กนก (Signature) หนึ่ง แต่เดิมปกติเราพับได้ขนาด 8 หน้า หรือ 16 หน้าคอกนก จึงได้เรียกกันว่า ยกหนึ่ง ยกหนึ่งอาจมี 8 หน้า 16 หน้า หรือ 32 หน้า ปกติถ้าเป็น กระดาษแผ่นใหญ่ขนาดมาตรฐาน แผ่นหนึ่งมักถือว่าพิมพ์ 4 ยก ดังนั้นจึงถือ 1/4 แผ่น เป็นหลัก ถ้ากระดาษเท่ากับ 1 แผ่น พับได้ 8 หน้า เรียกว่า 8 หน้ายก ถ้าเราพับให้ เล็กลงไปอีกได้ 16 หน้า เรียกว่า 16 หน้ายก ถ้าพับอีกทีให้เล็กไปอีกก็เป็น 32 หน้ายก ขนาดกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือในเมืองไทยมี 2 ขนาด คือ ขนาดมาตรฐาน 31" x 43" ขนาดหนึ่ง ซึ่งเป็นขนาดที่ใช้กันแพร่หลายมากกว่าขนาดอื่น ๆ จากกระดาษขนาดนี้จะได้ หนังสือ 8 หน้ายก ขนาด $7 \frac{1}{2}$ " x $10 \frac{1}{4}$ " และหนังสือ 16 หน้ายก ขนาด 5 " x $7 \frac{1}{4}$ " ขนาดเหล่านี้อาจคลาดเคลื่อนได้ $\frac{1}{4}$ " เพราะการเจียนเล่มอาจเจียนมากเจียนน้อย และ หนังสือที่พิมพ์จากกระดาษขนาดมาตรฐาน 24" x 35" จะได้ขนาดหนังสือ 8 หน้ายก มี ขนาดหน้า 6 " x $8 \frac{1}{2}$ "